

אין עור מליבדו
עיר יהוד ומיוחדת

בית שלמה

פרוייקט התשומים נסא ודארין קדם רגלי אי יזה בית אשר תבנו לי יאי יזה מקום מנוחה

פרשת אחרי קדושים תשפ"א
גליון 244
נא לשמור על קדושת הגליון
נא לא לעיין בו בשעת התפילה וקריאת התורה

לעילוי נשמת
מורי ורבי יצחק ב"ר יעקב יגן
הרה"ק רבי חיים אבישלום ב"ר עזרא מו"ר אבי ר' דוד שלום ב"ר שלמה דב
הרה"ק רבי יהודה לייב פיסטינר מקאלמיי
הרה"ק רבי אריה לייב צונץ ב"ר משה
הרה"ק רבי ישעיה מקרעסטיר ב"ר משה
הרה"ק רבי ליפא ב"ר יצחק אייזיק
הרה"ק רבי לייבוש ממעוריש
הרה"ק רבי משה ב"ר יצחק אייזיק
הרה"ק רבי יוסף מאיר מספינקא ב"ר שמואל צבי
הגה"ק רבי שלמה אפרים ב"ר אהרן
הרה"ק רבי ירחמיאל ב"ר יעקב יצחק
רבי אביגדור קרא ב"ר יצחק

פרפראות בדרך מוסר על פרשת השבוע
יוצא לאור ע"י עמותת "משנה שלמה" כל הזכויות שמורות

לקבלת גליון זה למייל שלחו בקשה ל- MISHNA.SHLEMA@gmail.com | לתרומות והקדשות ולהפצה 052-580-2345

"וְסִמְנָה אֶהְרֵן אֶת שְׁתֵּי יָדָיו עַל רֹאשׁ הַשְּׁעִיר הַחַי וְהַתּוֹדֶה עָלָיו אֶת פֶּלַע עֹנֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֶת פֶּלַע פְּשְׁעֵיהֶם לְכָל חַטָּאתָם וְנָתַן אֹתָם עַל רֹאשׁ הַשְּׁעִיר וְשָׁלַח בְּיַד אִישׁ עֵתִי הַמְדַבֵּר" (ט"ז, כ"א)

וכתב בספר דבש השדה "שמעתי מחסיד אחד שסיפר לי מה שמע מפיה קדוש אלקים הרב הצדיק אדומו"ר אבד"ק בעלז שליט"א שהיה מדייק בפרשת אחרי בפסוק וסמך אהרן את שתי ידיו על ראש השעיר החי וכו' ושלח ביד איש עתי המדברה ואח"כ בפסוק השני כתיב ושלח את השעיר במדבר מפני מה כתיב בראשונה אצל שילוח העוונות המדברה ואצל שליח השעיר כתיב במדבר ואמר הוא הקדוש כי תיבת המדברה משמע מדבר הידוע כי כל תיבת המדברה משמע מדבר הידוע כי כל תיבה שצריכה למד בתחילתה כו' משמע להמדבר הידוע כאשר באמת ה' ידוע המדבר הלז בראש הצוק אולם השילוח העוונות היה למקום שאינו ידוע כלל ולא יזכר ולא יפקד לשום בריה בעולם ולכן כתיב במדבר סתם שאינו ידוע כמאמר הכתוב מי אל כמוך נושא עוון כו' ישוב ירחמינו יכבש עוונותינו כו' במקום אשר לא יזכרו ולא יפקדו ולא יעלו על לב לעולם

ניתן בס"ד לראות רמז בפסוק זה לארבעת חלקי התשובה של הרמב"ם שהם וידוי חרטה עזיבת החטא וקבלה לעתיד שכן אהרן הוא בחינת הצדיק הנקרא כהן כנודע שבכוח הצדיק לעורר לתשובה וחרטה זהו שנאמר וסמך אהרן את שתי ידיו את האיש הישראלי החפץ בכך ואע"פ שהוא חוטא בחינת שעיר רמז לעושה מעשה עשוי ומתי יכול לעשות תשובה כל זמן שהאדם חי ואז התודה עליו כל עונות בני ישראל היינו שמלמד הצדיק את האדם להתוודות על פשעיו וחטאיו ולתקן את כל מה שהוא צריך לתקן ונתן אתם על ראש השעיר היינו שהצדיק משייך את כל המעשים לעבר והוא שולח את החטאים והעוונות מהאדם ביד איש עתי המדברה היינו שע"י שהאיש הישראלי קובע עיתים לתורה ומדבר דברי תורה ותפילה דברי אלוקים חיים ובכך מדבק את עצמו בה' יתברך ועושה תשובה מאהבה שע"י כך עוונות נעשות לו כזכויות ואז זוכה לחיי עולם הזה ועולם הבא וזהו שמפרש רש"י על אתר המוכן לכך מיום אתמול היינו שמה שהאדם טרח ועמל להשיג תורה ומצוות בעולם הזה וזכה הוא לקבל שכר עליהם בעולם הבא בחינת מחר והבן

"לֹא תִקֵּם וְלֹא תִטַּר אֶת בְּנֵי עַמֶּךָ וְאֶהְבֵּת לְרַעֲךָ כְּמוֹךָ אֲנִי ה' - אֶת חֻקֵּי הַתְּשׁוּבוֹת בְּהִמָּתֵךְ לֹא תִרְבִּיעַ פְּלָאִים שְׂדֵךְ לֹא תִזְרַע פְּלָאִים וּבִגְד פְּלָאִים שַׁעֲטָנָי לֹא יַעֲלֶה עֲלֶיךָ" (י"ט, י"ח - י"ט)
בס"ד נסביר סמיכות שני פסוקים אלו שכן יש פעמים שאדם לא מבין את פירוש הפס' ואהבת לרעך כמוך היינו שיש לאהוב ולהתחבר רק עם מי שעושה מעשה עמך אלא הם טובים שיש להתחבר לכל אחד ואפילו לרשעים וסוף הוא נדבק ע"י מעשיהם הרעים לעשות כמותם על כן באה התורה והסמיכה את שני הפס' הנ"ל להדגיש כי כמו שיש איסור כלאים היינו לא לחבר מין בשאינו מינו כך אין להתחבר צדיק עם רשע אלא רק להתחבר עם מי שמכבד גם את הקב"ה שזהו רעך ורע אביך כנודע וזהו מה שאומר התנא באבות הרחק משכן רע ואל תתחבר לרשע

"לֹא תִלַּךְ רְכִיל בְּעַמֶּיךָ לֹא תַעֲמֹד עַל דַּם רַעֲךָ אֲנִי ה' (י"ט, ט"ז)
כבר הזכרנו כמה פעמים את העניין של מי שמדבר לשון הרע על חברו גורם לסילוק הדם מפניו של מי שדיברו עליו בחינת הלבנת פנים ואל זה ירמו הפס' לא תלך רכיל בעמך כדי שלא תגרום ע"י כך לסילוק הדם מפניו של האדם שאתה מדבר עליו בחינת לא תעמוד על דם רעך

"מִפְּנֵי שִׁיבָה תִּקְוֶם וְהִדְרַת פְּנֵי זָקֵן וְיִרְאָת מְאֻלָּקִיךָ אֲנִי ה' (י"ט, ל"ב)
לרגל יומא דהילולא של הרה"ק רבי אליעזר פאפו זצוק"ל זי"ע בחרנו להביא את שכתב בספרו דמשק אליעזר "כשיבא ללמוד תורה יאמר הנני רוצה ללמוד כדי שיבאני ה' בתלמוד זה לידי מעשה ולידי מידות ישרות ולידי ידיעת התורה והריני עושה ליחודא קב"ה ויהי נועם וכו' והוא תועלת גדול כי כאשר אומר שהוא לעבודת השי"ת בורא בדברו מלאך קדוש והוא יסייעו בלימודו ואז אף אם לפעמים יהרהר שום דבר שלא לשם שמים אין להסט"א שום אחיזה באותו לימוד תורה ובאותה מצוה ולכן צריך לזהר לאמרו (מנחת יוסף ד"ה סע"א בשם של"ה יפה ללב ח"ב בהשמטות סימן קנ"ה)

וכך כותב הרב לענין התשובה "ידוע מ"ש רז"ל ע"פ מפני שיבה תקום שהוא רומז לתשובה וזהו והדרת פני זקן כי פנים של תיבת זקן ר"ל האותיות הקודמות לאותיות זקן הם צוים רמז שיקדים התשובה והצום קודם שיוקין דאז תשש כחו ואין בו כוח לצום (יפה ללב ח"ה סימן תקס"ח)

פרק ג משנה יב - רבי ישמעאל אומר, הוי קל לראש ונוח לתשחרת, והוי מקבל את פל האדם בשמחה
ורמת מחשבותינו והשגותינו היא אחת ונוח לתשחרת היינו לתלמיד חכם מתחיל שעדיין שערו שחור הרוצה ללמוד דבר תורה הוי נוח לו היינו שניתן לפלפל איתו את הדברים ולחודד איתו את ההלכה בדרכי נועם שהרי דברי חכמים בנחת נשמעים ולא לזלול בדבריו בגלל היותו צעיר ואז תזכה לקבל את כל האדם בשמחה שהרי שמחה אותיות חמשה המורה על חמישה חומשי

ניתן לפרש משנה זו בס"ד ולהסביר שמשנה זו מדברת על לימוד תורה מכמה סוגי בני אדם הראשון הוא תלמיד חכם חשוב הנקרא ראש בני ישראל שאם אדם לומד תורה ממנו צריך לקחת את דבריו בקל וחומר היינו שאני הקל והוא החומר היינו שצריך להבין את דבריו לאשורם ורק אח"כ להתחיל לשאול שאלות מתוך ענוה ושפלות כלפיו ולא לחשוב שאנחנו באותו רמה

פניך היינו מטיח בך עלבונות וביזיונות על תענה לו חזרה אלא היה בחינת תולה ארץ על בלימה ואז תזכה בס"ד שע"י כל הדברים הנ"ל היינו לא להתנאות ולא לענות למי שמשפיל אותך ללמוד תורה המשמחת ליבו של אדם בדרך הישר כל האדם בשמחה שמחה אותיות חמשה היינו שכל דיבורך והוי מקבל את כל האדם בשמחה שמחה אותיות חמשה היינו שכל דיבורך אם בני אדם יהיו בדברי תורה ולא בדברים בטלים כמובא בספרים הקדושים על שיחות חולין של אנשים המביאות לידי חטא ב"מ

תורה כלומר תזכה ללמוד תורה על דעת המכוונים באמת מתוך שמחה אמיתית כמו שאומר דוד הע"ה פקודי ה' ישרים משמחי לב היינו למי שלומד תורה בדרך ישרה דברי התורה משמחים אותו. ניתן גם לרמוז את שם התנא במשנה שהוא ר' ישמעאל מלשון לשמוע דברי תורה מכמה סוגי בני אדם אי נמי ניתן לפרש הוי קל לראש היינו אם אדם מפאר אותך ומשבח אותך שאתה בחינת ראש קח את דבריו בקלילות היינו אל תחזיק טובה לעצמך על כך והזהר לא ליפול לפח הגאווה ונח לתשחורת היינו אם משהו משחיר את

משנת הצדיק – רבי יצחק בן יעקב אלפסי הרי"ף זצוק"ל זי"ע – י" אייר

הרי"ף נולד בעיר קלעת חמאד באלג'יר. הוא למד בישיבת קירואן שבתוניסיה והיה תלמידו של פרשן התלמוד רבי דוד אבן הג'ר. הוא חי בתפר שבין תקופת הגאונים לתקופת הראשונים, וחתם את תקופת הגאונים, לכן יש המכנים אותו "גאון". ואכן, הרי"ף לא היסט לחלוק על הגאונים. בשנת 1088 בגיל 75, הכריע הרי"ף במשפט ממוני נגד אדם אלים, ואז קמו עליו שונאים והלשינו עליו למלכות יש אומרים שהייתה זו הלשנת שווא של אויביו הוא נאלץ לברוח לספרד, בתחילה לקורדובה ומשם עבר לאלסינה, בה שימש כראש ישיבת לוסנה אחר פטירת רבי יצחק אבן גיאת ובה שהה עד יום מותו. הרי"ף נפטר בשנת 1103 י' באייר ד'תתס"ג והוא בן 90. לאחר פטירתו נכתבו עליו קינות על ידי המשוררים רבי משה אבן עזרא ורבי יהודה הלוי הרי"ף התפרסם בעיקר בשל חיבורו על התלמוד ספר ההלכות שהקיף 24 מסכתות בשלושה סדרים מועד נשים וניזקין. חיבור זה כונה מאוחר יותר בשם "תלמוד קטן" או "ש"ס קטן". שמו המקורי "הלכות רבתי" ובש"ס שבו מודפס "הלכות רב אלפסי". את ספרו כתב במתכונת התלמוד כשהוא מתמצת, מעתיק ומרכז רק את הדברים שלדעתו נוגעים להלכה בכך יצר לתלמוד עמוד שדרה הלכתי שמקל על פסיקת ההלכה, כמו גם עריכה של תלמוד מקוצר, להקלה על תפוצתו ולימודו של התלמוד. בפסיקתו, קבע הרי"ף עדיפות לתלמוד הבבלי. בנוסף לכך גם הכליל בחיבורו מעט דברי אגדה, בפרט כאלו הנוגעים לדברי מוסר, אף שאת רובם השמיט כי אינם נוגעים להלכה. על ספר זה חוברו פירושים רבים, וכמו לרמב"ם, יש לו נושאי כלים שניסו לבארו. בנוסף, חיבר ספרות ענפה של שאלות ותשובות שמתוכה הגיעו לידניו מאות תשובות בעברית ובערבית. גדולי הראשונים כרמב"ם, הראב"ד, הרמב"ן, ורבי יצחק בעל התוספות התייחסו אליו בהערצה מופלגת ורוב חכמי ההלכה מתייחסים אליו כאל סמכות העל בפסיקות ההלכה. לצד הרמב"ם והרא"ש, הרי"ף הוא אחד משלשת עמודי ההוראה שעליהם השתית ר' יוסף קארו את פסיקתו בבית יוסף המהווה את אחד היסודות החשובים בהלכה מאז שנכתב הרב מרדכי אליהו זי"ע סיפר את הסיפור הבא על הרי"ף כשברח הרי"ף והגיע לפס, במרוקו, הגיע כשהוא עייף ויגע, והיה מלוכלך, כמה זמן לא התרחץ. אז הוא בא, וכולם הרי הכירו את המעלה של הרי"ף, כולם הכירו אותו, הוא אמר – מה שעכשיו אני רוצה, דבר ראשון, זה להתרחץ. אז עוד לא היה אמבטיה ומקלחת בבתים, אלא בית מרחץ, היה בית מרחץ של יהודים. מייד נכנס לשם והסיקו לו, חיממו לו והתרחץ, ואז הוא הרגיש טוב. ואחר כך הוא יצא ונת, ואז אמר – עכשיו אתם יכולים לשאול שאלות בהלכה ואני אענה לכם. אחרי כמה זמן, הבעלים של אותו בית המרחץ נפטר והסתכסכו שני הבנים על בית המרחץ. אז באו להתדיין לפני הרי"ף, כבר קיבלו אותו לדיין עליהם. אז התחילו לדבר, אבא השאיר ירושה, אני רוצה והוא רוצה... במה מדובר שאל הרי"ף בית מרחץ השיבו. איזה רחוב? מקום פלוני. איזה מקום? כאן. אמר אני פסול מלדון אני בבית המרחץ הזה שעשה לי טובה כשהרגשתי כל כך טוב, אני אדון אותו אני לא אדון אותו אני פסול. ומכאן נלמד איזה הכרת טובה לאבנים, למים, לבית מרחץ.

דובב שפתי ישנים – ליקוטים מספרים שפחות מוכרים זכרון שמואל – הרה"ק שמואל דוד הימן זצוק"ל זי"ע

וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה אַחֲרֵי מוֹת שְׁנֵי בְנֵי אֶהֱרֹן בְּקִרְבָּתָם לִפְנֵי ה' וַיִּמָּתוּ" (ט"ז, א')

מות שני בני אהרן תדע על בקרבתם לפני ד' שהיו תמיד רק בהתבודדות לפני ד' לכן וימותו בבחינת ויתהלך חנוך כי אין זה מגדר אנושי לכן ויאמר ד' אל משה דבר אל אהרן אחיך ואל יבא בכל עת אל הקדש שלא יהיה תמיד במדריגה הנ"ל כמו בניו ולא ימות כי צריך להיות בגדר אנושי רק לפעמים בעומדו בתפילה ועבודה וכדומה ודו"ק ובוה אמרתי הפסוק ושמתם את חקתי ואת משפטי אשר יעשה אותם האדם וחי בהם אני ד' היינו שיעשה התורה והמצוות באופן הנ"ל שישאר ח"ו אח"כ בבחינת ויתהלך חנוך

וידבר ד' אל משה אחרי מות שני בני אהרן בקרבתם לפני ד' וימתו ויאמר ד' וכו' דבר אל אהרן אחיך ואל יבא בכל עת אל הקדש והקשה רש"י מה ת"ל מה נאמר לו בדבר ראשון ופירש"י עיין שם. ונ"ל דהנה האדם אין יכול להיות תמיד מתבודד בקדושה ויהיה לו התפשטות הגשמיות כי אזי הוא בטל במציאות מכל וכל בבחינה ויתהלך חנוך ונעשה מלאך רק צריך לפעמים להניח המדריגה הנ"ל ויהי בבחינת האדם כי לא נתנה תורה למלאכי שרת והנה נדב ואביהו כתב רש"י ז"ל שאמר משה לאהרן שהם גדולים ממני וממך שאמרתי שעל ידי או על ירך יתקדש הבית עיין שם וזש"א ד' אל משה אחרי

"דַּבֵּר אֶל כָּל עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאִמְרַתְּ אֲלֵהֶם קְדוּשִׁים תִּהְיוּ כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם" (י"ט, ב')

ישראל נעשה רק ונשמע את קולו ומה הקול ונשמע פתגם המלך היוצא בכל יום ואמר אח"כ ונשמע קולו היינו בבואו אל הקדש אם מטרה ומקדש עצמו אזי שומע והנה משה רבינו ע"ה כתיב בתורה ומשה היה עניו מכל אדם היינו על כי היה מקדש ומטרה עצמו וראה גדולתו של הקב"ה והבין שהוא שפל רוח וכפי מדריגת האדם בקדושה אזי יוכל לראות קדושת שמו יתברך והוי קדושים תהיו היינו אם תתקדשו עצמכם אזי תראו כי קדוש אני כי קדושתו למעלה היא מקדושתכם היינו כפי קדושת עצמכם תראו כי קדוש אני ודו"ק

קדושים תהיו וכו' נ"ל עפ"י מה ששמעתי מפי אדמו"ר הגה"צ אב"ד דק"ק בעטהלאן ז"ל המסורה נעשה ונשמע פתגם המלך ונשמע קולו בבואו אל הקדש ואמר ז"ל עפ"י הג' בכל יום ויום בת קול יוצאת שובו בנים שובבים אוי להם לבריות מעלבונה של תורה ולכאורה קשה הלא אינם שומעים את הקול ואולי שומעים היינו עושים תשובה אלא איתא בספרים פעמים שבא לאדם התעוררות לאדם והיינו הקול ונשמע נתעוררת וכפי מדריגתו שומע את הקול ואם האדם מקדש עצמו אזי שומע הקול בכל יום והוי שאמר

סגולה לפרנסה – שמיטה וקביעת עיתים לתורה

"וּשְׁמַרְתֶּם אֵת כָּל חֻקֵּי וְאֵת כָּל מִשְׁפָּטֵי וְעִשִׂיתֶם אִתְּם וְלֹא תִקְיֹא אֶתְכֶם הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲנִי מְבִיא אֶתְכֶם שָׁמָּה לְשֶׁבֶת בָּהּ" (כ"ב)
 פועלו הוא לא נטמע בו אלא הוא יצטרך להוציא אותו בעל כורחו על כל מיני מרעין בישינ ל"ע כמו אדם שמקיא את שאכל שאין לו כל הנאה ממה שאכל וארובה הוא רק מרגיש עתה את הטעם המר שנשאר לו בפה כמו שנאמר עושר שמור לבעליו לרעתו על כן יודרו האדם לקבוע לעצמו גם זמן של חשבון נפש זמן של עבודת ה' נטו בלי טרדות העולם הזה ועוד יוסיף זמן נוסף של לימוד התורה כדי שיידע האדם כיצד לעבוד את קונו ואז יתקיים בו גם הברכה שניתנה לשומרי השמיטה וצוית את ברכתי לכם בשנה הששית ועשת את התבואה לשלש השנים (כ"ה, כ"א) היינו שהקב"ה יצוה את ברכתו למי שמשלש את יומו שליש תפילה שליש תורה ושליש פרנסה ואם נעשה חשבון שיש עשרים וארבע שעות ביממה נוריד שש שעות שינה נשאר שמונה עשרה שעות שהם שש שעות לכל אחד מהחלקים הנ"ל הנרמזים בכתוב בשנה הששית כאמור וע"י כך יזכה האדם לברכה והצלחה בכל עמלו ופועלו גם בעולם הזה וגם בעולם הבא

וְעִשִׂיתֶם אִתְּם וְלֹא תִקְיֹא אֶתְכֶם הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲנִי מְבִיא אֶתְכֶם שָׁמָּה לְשֶׁבֶת בָּהּ" (כ"ב)
 שמעתי פעם סיפור כמדומני שהיה זה אצל הרב הסטייפלר זי"ע שפעם בא אליו אברך שרצה לנסוע לאסוף כסף בחו"ל אמר לו הרב לא כדאי שתיסע ואז שאל האברך אבל כבוד הרב ידוע שבשביל פרנסה מותר לנסוע לחו"ל ענה לו הסטייפלר אמת ויציב אבל הקב"ה יכול לזמן את הפרנסה גם פה בארץ ובכל מקרה אם יש לו צורך לצאת לחו"ל הרי יש בכך בחינת גלות וידוע כי שבעים שנה שגלו ישראל מארצם הם כנגד שבעים שמיטות שלא שמרו ישראל כשהיו בארץ ישראל כפי שמוכר ברש"י על הפס' וישבתם על הארץ לבטח" (כה"ח) 'שבעון שמיטה ישראל גולין שנאמר "אז תרצה הארץ את שבתותיה.. והרצת את שבתותיה" ושבעים שנה של גלות בבל כנגד שבעים שמיטות שבטלו היו' ואל זה רומז הפס' ולא תקיא הארץ אתכם היינו שלא תצטרכו לצאת לגלות אם היינו את השמרו ונתשבתו בה את שנת השמיטה היא שבת הארץ וידוע שהתורה היא ספר הוראות גם לפרט ועל כן נרמז כאן גם כי אדם שלא שובת ממלאכתו ומעיסוקיו ויושב ללמוד תורה בחינת קובע עיתים לתורה אז גם אדם כזה לא יראה ברכה בארציות שלו וגם הוא יקבל שכר גשמי על